

261 750
Житомирська обл.
м. Андрушівка
пров. Сільгосптехніка буд.1 кв.13
Гудемчук К.Т.

Добрий день шановний, Володимире Антоновичу

Довго не наважувалася Вам написати, важко писати такі листи. Співчуваю і бажаю Вам доброго здоров'я і міцних нервів та сили духу, щоб перечитувати листи на таку тему.

Людину в житті підстерігає багато невдач, випробовувань, горя, навіть трагедії. Але, як на мою думку, немає більшого випробовування і трагедії для людини, для народу, ніж випробовування і смерть від голоду. І немає таких слів, щоб описати муки людини в голодному безвихідді. Хто з ситих збагне, що діялося в душі матері, коли з благанням в її очі дивилися голодні діти, а вона не могла нічим їх зараджувати, бо й сама була така ж голодна? Який відчай був у душі колись дужого батька, який нічого не міг дати своїй сім'ї? А якими фарбами можна намалювати портрет людини, яка доведена голодом до такого стану, що поїдає своїх близьких людей? Коли людина втрачає все людське та, навіть, і звіряче. А як жили люди і їли хліб після того, як втратили своїх близьких через нестачу цього ж самого хліба? Чи могли вони продовж всього життя втишатися радостями життя, переживши таку трагедію? Немає на Землі таких фарб і таких слів.

Я лише дещо пам'ятаю за голод 33-го – було мені 5 років. Але все життя моя мати пам'ятала і розказувала про це, хоч в нашій сім'ї ніхто не помер з голоду, так як померли більше двохсот душ з нашого села Павелок і без кількох душ 2000 людей з сусіднього села Лебединець. Нас виручила, вірніше, спасла корова, 14 річний брат ходив у сьомий клас і носив пошту з сусіднього села, то йому платили 400 гр хліба. А мати була в той час беременна і обезсиліла настільки, що від голодного обмороку впала на колгоспному полі. Тоді голова сільради пожалів її і дали з колгоспної комори кілька кг пшона і гороху. Крім цього батько їздив у Воронежську обл. і за одяг виміняв трошки хліба і в Києві здав Троксину материні сережки за муку. Ось так і спаслися. Але до кінця своїх днів мати плакала, що її сини (у нас з війни не вернулися два моїх брати 19-го і 20-го року народження) загинули і хліба не наїлися. Мати розказувала мені багато страшних епізодів тієї пори, але особливо мене вразив

такий: перед голодом женився наш сусід – гарна молода пара. В 33-му продали, проміняли все, що мали і зрозуміли, що не виживуть. Перша безсиліла молода жінка, безсиліла настільки, що вже лежала. А він десь дістав хустинку, щоб покрити її голову, коли помре. І уявіть, що вона зраділа цій хустинці, розглядала її, уявляла, як вона буде виглядати в ній, коли помре. Така була її остання радість на цьому світі. Причиною голоду було те, що людей ограбили і забрали все з колгоспу.

Шановний Володимире Антоновичу, вибачте за почерк, розхвилювалася, плачу.